

USTAWA

z dnia 2 lipca 2004 r.

o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Zadania Ministra Obrony Narodowej w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje Dowódca Sił Powietrznych we współdziałaniu z Dowódcą Marynarki Wojennej i Dowódcą Wojsk Lądowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.”;

2) art. 18 i 18a otrzymują brzmienie:

„Art. 18. Warunki przekraczania granicy państwowej oraz wykonywania lotów w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez własne i obce cywilne statki

powietrzne określają przepisy ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 130, poz. 1112, z późn. zm.³⁾) oraz umowy międzynarodowe, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana.

Art. 18a. 1. Przekroczenie granicy państwowej i lot obcego wojskowego statku powietrznego w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej może nastąpić na podstawie zezwolenia wydanego przez Dowódcę Sił Powietrznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, udzielonego na wniosek zainteresowanego podmiotu.

2. Zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, nie wymaga przekroczenie granicy państwowej i lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej obcych wojskowych statków powietrznych wykonujących zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej w ramach Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium oraz z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 6, poz. 31 i Nr 43, poz. 271, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 45, poz. 498 oraz z 2003 r. Nr 223, poz. 2220.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004 r. Nr 54, poz. 535, Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1002 i Nr 172, poz. 1805.

3. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, nie jest wymagane wobec obcego wojskowego statku powietrznego:

- 1) na którego pokładzie znajduje się przedstawiciel obcego państwa, składający oficjalną wizytę w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) stanowiącego honorową eskortę statku powietrznego, o którym mowa w pkt 1,
- 3) wykonującego lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej:
  - a) związany z prowadzeniem akcji poszukiwawczo-ratowniczej w celu udzielenia pomocy ludziom albo statkowi powietrznemu lub statkowi morskemu znajdującemu się w niebezpieczeństwie,
  - b) związany z niesieniem pomocy medycznej lub technicznej albo pomocy w razie klęski żywiołowej lub zagrożenia środowiska,
  - c) związany z wykonywaniem zadań wynikających z umów międzynarodowych, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana, jeżeli obowiązek udostępnienia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej wynika z tych umów,
  - d) w przypadku gdy ten statek znajduje się w niebezpieczeństwie lub gdy wykonuje ten lot dla uniknięcia niebezpieczeństwa.

4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania z wnioskiem o zezwolenie na przekroczenie granicy państwowej i lot obcego wojskowego statku powietrznego w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz wzór wniosku w tej sprawie, a także warunki wykonywania lotów przez taki statek w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, mając na względzie zapewnienie sprawności postępowania w sprawach udzielania zezwoleń na wykonanie lotów w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez obce wojskowe statki powietrzne oraz bezpieczeństwo ruchu lotniczego w tej przestrzeni.”;

3) po art. 18a dodaje się art. 18b w brzmieniu:

„Art. 18b. 1. Obcy wojskowy statek powietrzny, który przekroczył granicę państwową

albo wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia, o którym mowa w art. 18a ust. 1, lub niezgodnie z warunkami tego zezwolenia, oraz obcy cywilny statek powietrzny, który przekroczył granicę państwową niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze lub umowami międzynarodowymi, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana, może być wezwany przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym do:

- 1) opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 2) odpowiedniej zmiany kierunku lub wysokości lotu,
  - 3) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku,
  - 4) wykonania innych poleceń, mających na celu zaprzestanie naruszania przestrzeni powietrznej.
2. W przypadku niezastosowania się do któregokolwiek z wezwań i poleceń, o których mowa w ust. 1, obcy statek powietrzny może być:
- 1) przechwycony przez wojskowy statek powietrzny, zwany dalej „statkiem przechwytyjącym”. Przechwycenie polega na identyfikacji statku powietrznego, nawiązaniu z nim łączności radiowej i kontaktu wzrokowego oraz na prowadzeniu go na właściwy kierunek lub wysokość lotu albo wmuszeniu lądowania na wskazanym lotnisku,
  - 2) ostrzeżony strzałami ostrzegawczymi przez statek przechwytyjący, a w przypadku dalszego niestosowania się do wezwania — zniszczony,
  - 3) zniszczony bez dokonania czynności, o których mowa w pkt 1 i 2, w sytuacji:
    - a) dokonywania zbrojnej napaści lub agresji przeciwko celom położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
    - b) gdy nie posiada załogi na pokładzie,
    - c) gdy wymagają tego względy bezpieczeństwa, a organ dowodzenia obroną powietrzną, uwzględniając w szczególności informacje przekazane przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym, stwierdzi, że obcy statek powietrzny jest uży-

ty do działań sprzecznych z prawem, a w szczególności jako środek ataku terrorystycznego z powietrza.

3. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 oraz pkt 3 lit. a) i b), podejmuje Dowódca Sił Powietrznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, a środka, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 lit. c) — Minister Obrony Narodowej.
4. Zmuszony do lądowania na lotnisku międzynarodowym obcy statek powietrzny, jego załogę i ładunek oraz pasażerów i ich bagaże, podmiot zarządzający lotniskiem przekazuje Straży Granicznej.
5. Obcy statek powietrzny zmuszony do lądowania na lotnisku innym niż lotnisko międzynarodowe lub na lądowisku, jego załogę i ładunek oraz pasażerów i ich bagaże, podmiot zarządzający lotniskiem lub użytkownik lądowiska przekazuje właściwym organom, powiadamiając o tym zdarzeniu organ Straży Granicznej.
6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania przy stosowaniu środków, o których mowa w ust. 2, oraz zakres i sposób współdziałania organu dowodzenia obroną powietrzną z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym w tych sprawach, mając na względzie zapewnienie prawidłowego zastosowania środków, o których mowa w ust. 2, tylko w przypadku braku możliwości innego wymuszenia przestrzegania prawa polskiego, a także sprawność i skuteczność współdziałania organów chroniących przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1399, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) uchyla się rozdział 4;

2) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. Zasady użycia środków przymusu w stosunku do statków powietrznych znajdujących się w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej określają przepisy ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U.

Nr 78, poz. 461, z późn. zm.⁵⁾) oraz ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 130, poz. 1112, z późn. zm.³⁾).”.

Art. 3. W ustawie z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium (Dz. U. Nr 93, poz. 1063 oraz z 2003 r. Nr 60, poz. 536 i Nr 210, poz. 2036) w art. 4 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Przemieszczanie się obcego wojskowego statku powietrznego odbywa się na zasadach i w trybie przepisów ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461, z późn. zm.⁵⁾).”.

Art. 4. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 130, poz. 1112, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 121 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, określi, w drodze rozporządzenia, sposób współdziałania organów zarządzania ruchem lotniczym z Siłami Powietrznymi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, tak by zapewniona była szczególna rola systemu obrony powietrznej w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa państwa z powietrza w czasie pokoju.”;

2) w art. 122 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Użytkownik polskiej przestrzeni powietrznej jest obowiązany do niezwłocznego wykonywania poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz cywilnych i wojskowych lotniskowych organów służb ruchu lotniczego, a także organów dowodzenia obroną powietrzną, jak również poleceń przekazanych mu przez wojskowe statki powietrzne.

2. Organy, o których mowa w ust. 1, w przypadku gdy cywilny statek powietrzny wykonuje lot wbrew zakazom lub ograniczeniom, o których mowa w art. 119 ust. 2, 4 lub 5, albo gdy istnieją uzasadnione obawy, aby sądzić, że cywilny statek powietrzny jest użyty do działań sprzecznych z prawem, mogą wezwać ten statek do:

1) odpowiedniej zmiany kierunku lub wysokości lotu,

2) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku,

3) wykonania innych poleceń, mających na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem.”;

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 128, poz. 1175, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1609 i Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004 r. Nr 29, poz. 257 i Nr 171, poz. 1800.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 6, poz. 31 i Nr 43, poz. 271, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 45, poz. 498, z 2003 r. Nr 223, poz. 2220 oraz z 2004 r. Nr 172, poz. 1805.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004 r. Nr 54, poz. 535, Nr 96, poz. 959 i Nr 99, poz. 1002.

3) po art. 122 dodaje się art. 122a w brzmieniu:

„Art. 122a. Jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa państwa i organ dowodzenia obroną powietrzną, uwzględniając w szczególności informacje przekazane przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym, stwierdzi, że cywilny statek powietrzny jest użyty do działań sprzecznych z prawem, a w szczególności jako środek ataku terrorystycznego z powietrza, statek ten może być zniszczony na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461, z późn. zm.⁵⁾).”;

4) w art. 142 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) poleceń organów państwa, w którego przestrzeni powietrznej lot się odbywa, a także poleceń otrzymanych od jego państwowego statku powietrznego.”;

5) w art. 150 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Międzynarodowe loty wojskowych statków powietrznych są wykonywane na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej oraz w umowach międzynarodowych, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana, z zastrzeżeniem art. 1 ust. 5.”.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*